

گنجینه سوال رایگان

+ پاسخ تشریحی

یاوران دانش

راه های ارتباطی با ما:

www.Dyavari.com

۰۲۱-۷۶۷۰۳۸۵۸

۰۹۱۲-۳۴ ۹۴ ۱۳۴

۱- لقب «سلطان رکن الدوله» متعلق به کدام یک از پادشاهان سلجوقی بود و سپاهیان امپراتوری روم شرقی در کدام نبرد از سپاه سلجوقی شکست خوردند؟

(۱) طغرل (۲) آلب ارسلان - دندانقان (۳) ملکشاه - ملازگرد (۴) تکش - دندانقان

۲- توصیف زیر، متعلق به کدام یک از دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی - اسلامی است؟
«وی در ریاضیات، نجوم، گاه‌شماری، هندشناسی و ... مقام والایی داشت و به زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود. همچنین ابزارهای وی جهت اندازه‌گیری فاصله‌ی میان شهرها جالب توجه است.»

(۱) ابوریحان محمد بن احمد بیرونی (۲) ابن مسکویه رازی
(۳) جرجیس بن جبرائیل (۴) ابونصر محمد بن محمد

۳- کدام عبارت درباره‌ی نظام مالکیت در عصر سلجوقی، نادرست است؟
(۱) عمده‌ترین شکل مالکیت زمین در ایران، مالکیت دولتی یا دیوانی بود.
(۲) نظام مالکیتی اقطاع در دوره‌ی حکومت آل بویه رایج شده بود.
(۳) در نوع مالکیت اقطاع، زمین به افراد نظامی و یا صاحبان مشاغل دیوانی واگذار می‌شد.
(۴) نظام مالکیتی اقطاع توسط نظام‌الملک، با هدف نظارت بر دریافت مالیات و آباد کردن زمین‌ها برای حکومت سلجوقی ایجاد کرد.

۴- در کدام گزینه، ترتیب وقوع جنگ‌های میان اعراب و ایرانیان و سرنگونی حکومت ساسانیان، به درستی ذکر شده است؟

(۱) جسر، قادسیه، جلولا، نهاوند (۲) نهاوند، جسر، قادسیه، جلولا
(۳) قادسیه، پل، جلولا، نهاوند (۴) نهاوند، جلولا، قادسیه، پل

۵- قلمرو کدام سلسله ایرانی در سده‌های نخستین اسلامی نهایتاً به گرگان و طبرستان محدود شد و در کدام سلسله، انتقال قدرت از امیری به امیری دیگر به فرمان خلیفه صورت می‌گرفت؟

(۱) زیاریان - سامانیان (۲) زیاریان - علویان (۳) طاهریان - سامانیان (۴) طاهریان - علویان

۶- کدام گزینه، از دلایل ضعف و زوال حکومت سلجوقیان پس از مرگ ملک‌شاه و خواجه نظام‌الملک به حساب می‌آید؟

(۱) هجوم اقوام مهاجم همچون قراختائیان و غزها و از دست رفتن ماوراءالنهر
(۲) مهاجرت قبایل ترک به آسیای صغیر و تغییر وضعیت سیاسی منطقه
(۳) ارتباط تنگاتنگ سلجوقیان با خلافت عباسی
(۴) شکست امپراتوری روم شرقی

۷- کدام بنای دوره‌ی سلجوقی، کهن‌ترین بنای چهار ایوانی در ایران است و مهم‌ترین ویژگی‌های به کار رفته در آن چیست؟

(۱) گنبد علویان - کاشی و گچ‌بری (۲) تکیه امیرچخماق - کاشی‌کاری
(۳) مسجد جامع یزد - ترکیب آجر و کاشی (۴) مسجد جمعه اصفهان - کاشی، گچ‌بری و تزئینات

۸- بنیان‌گذاران کدام یک از سلسله‌های ایرانی با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند؟

(۱) طاهریان و سامانیان (۲) صفاریان و علویان (۳) زیاریان و آل بویه (۴) سامانیان و زیاریان

- ۹- نظامیه‌ها در کدام یک از شهرهای زیر ساخته شدند و اختصاص به تدریس کدام فقه داشتند؟
 (۱) گرگان، بغداد و مرو - حنبلی
 (۲) بغداد، ری و اصفهان - حنبلی
 (۳) بغداد، اصفهان و نیشابور - شافعی
 (۴) همدان، کاشان و نیشابور - شافعی

- ۱۰- کدام یک از موارد زیر پیرامون نظام مالکیت در عصر سلجوقی نادرست است؟
 (۱) نظام مالکیتی اقطاع در دوره‌ی حکومت آل بویه رایج شده بود.
 (۲) عمده‌ترین شکل مالکیت زمین در ایران، مالکیت دولتی یا دیوانی بود.
 (۳) در نوع مالکیت اقطاع زمین به افراد نظامی و یا صاحبان مشاغل دیوانی واگذار می‌شد.
 (۴) نظام مالکیتی اقطاع را نظام‌الملک با هدف نظام دریافت مالیات و آباد کردن زمین‌ها برای حکومت سلجوقی ایجاد کرد.

«بانک سوال موسسه یاوران دانش»

- ۱۱- نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی، کدام مورد است و مدرسه‌ی پزشکی جندی‌شاپور تا قرن چند هجری به حیات علمی خود ادامه داد؟
 (۱) صورة الارض - سوم
 (۲) حدود العالم من المشرق الى المغرب - سوم
 (۳) تاریخ بلعمی - دوم
 (۴) مسالک الممالک - دوم

- ۱۲- کدام یک از وقایع زیر، در فاصله‌ی زمانی میان نبرد قادسیه و نبرد جلولاء به وقوع پیوست؟
 (۱) پیروزی خیره‌کننده‌ی اعراب مسلمان بر رومیان در شام
 (۲) بر تخت نشستن یزدگرد سوم
 (۳) شکست مسلمانان از سپاه ایران در جنگ جسر
 (۴) تسخیر تیسفون به دست اعراب

- ۱۳- کدام مورد، از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان بود؟
 (۱) زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران
 (۲) سیطره‌ی کامل خلفای عباسی بر امور سیاسی، نظامی، اداری و دینی
 (۳) تقویت و گسترش مذهب تشیع در ایران
 (۴) اوج‌گیری فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان

- ۱۴- نبرد ملازگرد در زمان چه کسی رخ داد و نتیجه‌ی آن چه بود؟
 (۱) طغرل - گسترش قلمرو سلجوقیان از رود سیحون تا دریای مدیترانه
 (۲) آل بارسلان - افزودن آسیای صغیر به متصرفات - سلجوقیان
 (۳) الپتگین - شکست غزنویان و گسترش قلمرو سلجوقیان
 (۴) ملکشاه - به اسارت درآمدن امپراتور روم شرقی

- ۱۵- در دوره‌ی کدام حکومت، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد؟
 (۱) زیاریان
 (۲) طاهریان
 (۳) آل بویه
 (۴) علویان طبرستان

- ۱۶- کدام گزینه، از تحولات دریانوردی و تجارت دریایی ایران در سده‌های سوم تا پنجم هجری است؟
- ۱) ایرانیان با توسعه نیروی دریایی، به سلطه‌ی مطلق رومیان بر دریای مدیترانه پایان دادند.
 - ۲) کشورهای اروپایی با اجازه‌ی سلاطین و امیران ایرانی، پایگاه‌هایی تجاری در خلیج فارس تأسیس کردند.
 - ۳) تجارت دریایی خلیج فارس با اروپا و حوزه‌ی شرق مدیترانه گسترش یافت.
 - ۴) بندر سیراف به یکی از مراکز مهم مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی آن روزگار تبدیل شد.
- ۱۷- کدامیک از دانشمندان بزرگ دوره‌ی اسلامی، ابزارها و روش‌های جالبی برای تعیین طول و عرض جغرافیایی و اندازه‌گیری فاصله‌ی میان شهرها ابداع کرد؟
- ۱) ابوریحان بیرونی
 - ۲) محمد زکریای رازی
 - ۳) ابوعلی سینا
 - ۴) فارابی
- ۱۸- کدامیک از موارد زیر، از نتایج جنبش‌های ضد خلافت عباسیان در گوشه و کنار ایران بود؟
- ۱) افزایش خشم و نارضایتی مردم ایران و سرکوب عباسیان
 - ۲) سست شدن سلطه‌ی خلفای عباسی در مناطق شرقی ایران
 - ۳) ایجاد زمینه برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی در جنوب ایران
 - ۴) سرکوب قیام‌ها و مقابله با تشکیل سلسله‌های ایرانی در سراسر ایران
- ۱۹- مدرسه‌ی پزشکی جندی‌شاپور در کدام دوران آغاز به کار کرد و تا چه زمانی به فعالیت خود ادامه داد؟ (به ترتیب)
- ۱) باستان - قرن پنجم هجری
 - ۲) اسلامی - قرن پنجم هجری
 - ۳) باستان - قرن سوم هجری
 - ۴) اسلامی - قرن سوم هجری
- ۲۰- کدام بخش شهرها و به کدام دلیل، در دوره‌ی سلجوقی گسترش بیشتری یافت؟
- ۱) شارستان - وجود نهادهای اداری و اهمیت سیاسی و اقتصادی
 - ۲) ربض - وجود نهادهای اداری و اهمیت سیاسی و اقتصادی
 - ۳) ربض - رشد تجارت و افزایش جمعیت شهرها
 - ۴) شارستان - رشد تجارت و افزایش جمعیت شهرها
- ۲۱- آخرین مدرسه‌ی نظامیه تا چه زمانی فعال بود؟
- ۱) تا زمان هجوم چنگیز به ایران
 - ۲) تا تخریب مدارس نظامیه به دست اسماعیلیان
 - ۳) تا حمله‌ی هلاکوخان به بغداد
 - ۴) تا انقراض سلجوقیان به دست حکومت خوارزمشاهیان
- ۲۲- کدامیک از تحولات زیر، در دوره‌ی حکومت سلجوقیان به وقوع پیوست؟
- ۱) به دلیل رشد شهرنشینی و توسعه‌ی مناسبات شهری، بازرگانان به یکی از مهم‌ترین گروه‌های اجتماعی تبدیل شدند.
 - ۲) هنر کاشی‌کاری با استفاده از نقوش هندسی صرفاً برای تزئین بناهای غیرمذهبی کاربرد فراوانی یافت.
 - ۳) جرجیس بن جبرائیل، رئیس مدرسه‌ی جندی‌شاپور، راهی مرکز خلافت عباسی شد.
 - ۴) هنر سفالگری با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت و نسبت به دوره‌ی سامانی، کیفیت بهتری پیدا کرد.

- ۲۳- کدام گزینه، از تحولات دریانوردی و تجارت دریایی ایران در سده‌های سوم تا پنجم هجری است؟
- (۱) ایرانیان با توسعه نیروی دریایی، به سلطه‌ی مطلق رومیان بر دریای مدیترانه پایان دادند.
 - (۲) کشورهای اروپایی با اجازه‌ی سلاطین و امیران ایرانی، پایگاه‌هایی تجاری در خلیج فارس تأسیس کردند.
 - (۳) تجارت دریایی خلیج فارس با اروپا و حوزه‌ی شرق مدیترانه گسترش یافت.
 - (۴) بندر سیراف به یکی از مراکز مهم مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی تبدیل شد.

- ۲۴- کدام گزینه، تحولات مربوط به توسعه‌ی زبان و ادبیات فارسی در دوره‌ی غزنوی را نشان می‌دهد؟
- (۱) نگارش نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی - سروده شدن شاهنامه
 - (۲) نگارش آثار فراوانی در طب، ریاضیات و نجوم به فارسی - نگارش تاریخ بیهقی
 - (۳) نگارش تاریخ بلعمی - سروده شدن شاهنامه
 - (۴) تبدیل رسمی زبان فارسی به زبان دستگاه اداری - ظهور شعرایی مانند سنایی، انوری و خاقانی

- ۲۵- در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، بخش عمده‌ی جمعیت ایران را کدام گروه زیر تشکیل می‌دادند؟

(۱) ساکنان شهرهای کوچک	(۲) روستائینان
(۳) ساکنان شهرهای بزرگ	(۴) کوچ‌نشینان

- ۲۶- شهر نیشابور از مراکز مهم سفالگری عصر کدام سلسله‌ی ایرانی بود؟
(۱) سامانیان	(۲) صفاریان	(۳) سلجوقیان	(۴) طاهریان

- ۲۷- در پی کدام اقدام یعقوب لیث، روابط میان صفاریان و خلیفه به خصومت گرایید؟
- (۱) حمله به نیشابور و از میان برداشتن طاهریان و لشکرکشی ناموفق به بغداد
 - (۲) بنیان‌گذاری حکومت بدون تأیید خلیفه و لشکرکشی به مناطق تحت نفوذ خلافت
 - (۳) از بین بردن عاملان خلافت در مناطق شرقی و مبارزه با خوارج بی‌اجازه‌ی خلیفه
 - (۴) ادعای خلافت از سوی یعقوب لیث و سرنگون ساختن طاهریان در نیشابور

- ۲۸- حکمرانان ذکرشده در کدام گزینه، همگی بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند؟
(۱) طاهر ذوالیمینین - مرداویج - یعقوب لیث	(۲) اسماعیل سامانی - حسن بن زید - مرداویج
(۳) حسن بن زید - مرداویج - یعقوب لیث	(۴) اسماعیل سامانی - یعقوب لیث - طاهر ذوالیمینین

«بانک سوال موسسه یاوران دانش»

- ۲۹- کدام عبارت درباره‌ی اقدامات «محمود» مؤسس سلسله‌ی غزنویان، درست است؟
- (۱) کتابخانه‌ی مهم شهر بغداد را به بهانه‌ی وجود کتاب‌های فلسفی به آتش کشید.
 - (۲) هم‌چون بسیاری از فرمانروایان عصر خود در پی کسب حمایت خلیفه‌ی عباسی برآمد.
 - (۳) پس از تأسیس حکومت غزنوی، به تدریج بر خراسان و تمامی قلمرو سامانیان سلطه یافت.
 - (۴) نوه‌ی سبکتگین و سپهسالار سامانیان در خراسان بود که در غزنه حکومتی مستقل تأسیس کرد.

۳۰- کدام موارد زیر، از عوامل ضعف و زوال دولت سلجوقیان محسوب می‌شوند؟

الف) قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیر سلطه‌ی سلجوقیان

ب) مبارزات اسماعیلیان در ایران

ج) نارضایتی مردم آسیب‌دیده از فشار مالیاتی حکام سلجوقی

د) شکست از غزنویان در جنگ دندانقان

ه) تقسیم قلمرو سلجوقی در ایران بین امیران مختلف و رقابت و کشمکش بر سر قدرت

۱) ب - ج - د ۲) الف - ب - ه ۳) الف - ب - ج ۴) الف - د - ه

۳۱- کدام یک از موارد زیر، از عوامل شکست ایرانیان در جنگ قادسیه نبود؟

۱) ناامیدی رستم فرخزاد از پیروزی

۲) اختلاف‌های داخلی ایرانیان

۳) همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان

۴) خبر پیروزی اعراب مسلمان بر رومیان در مصر

۳۲- کدام گزینه، از اقدامات خلیفه در حق طغرل سلجوقی پس از فتح بغداد و معرفی خود به عنوان منجی خلافت، نیست؟

۱) حکومت ایران و عراق را به او بخشید.

۲) دستور داد که نام وی را در خطبه بخوانند.

۳) فرزند طغرل را ولیعهد خود کرد.

۴) به او لقب «سلطان رکن‌الدوله» را داد.

۳۳- کدام گزینه درباره‌ی «جرجیس بن جبرائیل» صحیح است؟

۱) پزشک، شیمی‌دان و فیلسوف ایرانی که آثار ماندگاری در زمینه‌ی پزشکی، شیمی و فلسفه نوشته است.

۲) یکی از ریاضی‌دانان و منجمان ایرانی که به خدمت عباسیان درآمد و در رصدخانه‌ی بغداد مشغول فعالیت شد.

۳) به همراه حنین بن اسحاق و اسحاق بن حنین، از مترجمان برجسته‌ی بیت‌الحکمه‌ی بغداد بود.

۴) پزشک پرآوازه‌ی ایرانی بود که در دوره‌ی خلافت عباسی به بغداد رفت.

۳۴- خبر پیروزی خیره‌کننده‌ی اعراب مسلمان بر رومیان در شام، موجب تقویت روحیه و انگیزه‌ی جنگاوران عرب در کدم

جنگ شد و اعراب مسلمان پس از محاصره و تسخیر تیسفون، پایتخت ساسانیان در سال ۱۶ ق، بقایای ارتش ساسانی

را در کدام جنگ شکست دادند؟ (به ترتیب)

۱) جسر - نهاوند ۲) نهاوند - جلولا ۳) جسر - قادسیه ۴) قادسیه - جلولا

۳۵- کدام گزینه درباره‌ی ابونصر محمدبن محمد، به درستی بیان شده است؟

۱) یک دوره فلسفه به زبان فارسی برای نخستین بار توسط او تألیف شد.

۲) پایه‌گذار فلسفه‌ی مشایی بود و آن را به اوج رساند.

۳) بدون شک برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام است.

۴) از خراسان به بغداد رفت.

۳۶- هر کدام از عبارت‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از فرمانروایان ایران در دوره‌ی اسلامی بود؟
 الف) او به ری حمله کرد و کتابخانه‌ی مهم آن‌جا را به بهانه‌ی وجود کتاب‌های فلسفی، به آتش کشید.
 ب) برای مقابله با عباسیان، یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد و به بغداد لشکر کشید.
 ج) پس از آن‌که در جنگ با امیر اسماعیل سامانی به اسارت درآمد و به بغداد فرستاده شد، خلیفه ناجوانمردانه دستور به قتل او داد.

- ۱) طغرل سلجوقی - مردوایج - عمرو لیث صفاری
- ۲) محمود غزنوی - سلطان محمد خوارزمشاه - عمرو لیث صفاری
- ۳) طغرل سلجوقی - مردوایج - یعقوب لیث صفاری
- ۴) محمود غزنوی - سلطان محمد خوارزمشاه - یعقوب لیث صفاری

۳۷- کدام حاکم سلسله‌ی خوارزمشاهیان، با شکست دادن طغرل سوم، آخرین سلطان سلجوقی، بر بخش وسیعی از ایران تسلط یافت؟

- ۱) اتسز
- ۲) تکش
- ۳) سلطان محمد
- ۴) جلال‌الدین

۳۸- کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد «شعوبیان» صحیح است؟

- ۱) گروهی از ایرانیان که از هر فرصتی برای مبارزه‌ی نظامی با خلافت بنی‌امیه استفاده می‌کردند.
- ۲) کسانی که رهبری جنبش‌های خونخواهی ابومسلم را برعهده داشتند و ساکن خراسان بودند.
- ۳) عده‌ای از ایرانیان که زندگی ایرانیان باستان را با اعراب عصر جاهلیت مقایسه می‌کردند و به تحقیر قوم عرب می‌پرداختند.
- ۴) عده‌ای از اعراب که با هدف تحکیم سلطه‌ی مسلمانان به ایران مهاجرت کردند.

۳۹- کدام گزینه درباره‌ی وضعیت علم و آموزش در ایران در قرون نخستین هجری نادرست است؟

- ۱) سلسله‌های ایرانی به ویژه سامانیان و آل‌بویه، سهم به‌سزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند.
- ۲) در پی روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی، فعالیت‌های علمی و فکری ایرانیان دو چندان شد.
- ۳) از تجربیات و نهادهای آموزشی دوره‌ی باستان نیز استفاده شد.
- ۴) مدارس، مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند.

۴۰- کدام گزینه، از ویژگی‌های نظام اداری عصر سلجوقی است؟

- ۱) وزیر در منصب خود امنیت داشت و آنچه سبب تداوم کار وی می‌شد، شایستگی‌های وی بود.
- ۲) دیوان وزارت که وزیر در رأس آن قرار داشت، به شکوهمندی بی‌نظیری رسید.
- ۳) با تلاش‌های خواجه نظام‌الملک، تقابل بین اهل قلم و اهل شمشیر متوقف شد.
- ۴) بسیاری از دیوان‌سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان‌سالاران حکومت آل‌بویه به خدمت گرفته شدند.